

הצהרת זוגיות במקום כתובה, שיר של זלדה במקום קדיש

Haaretz
Hebrew Daily
July 7, 2006

הזרם הניצני

יהדות חילונית בישראל

ב-15 השנים האחרונות התפתח עיסוק חילוני ביהדות, שבגר לאחרונה עד כדי הפיכת "היהדות החילונית" הזרם בפני עצמו. "הארץ" מפרסם סדרת כתבות המתעדות את התהליך על היבטי השונים. הכתבה השישית עוסקת בטקסי חיים (חתונה, בר/בת מצווה, אבלות ולידה) אלטרנטיביים

מאת יאיר שלג

נורית ומל פאר מתחת לחופה. נורית: "לא מקובל עלי שיבצע עלינו נסיעה לחו"ל כדי להתחתן"

טל נורית פאר התחתנה לפני כחודשיים בטקס שערך ניר רגן מ"מכון הטקסים החיי" לניו. בעבר שניהם אלו נישואים שניים, כשהנישואים הראשונים נערכו, במקובל על ידי הרבנות. לשניהם הם ברוך, שבפעם השנייה הם לא יחדו על כך.

טל אמר ש"ברבנות חקרתי אתי ארבעה רבנות לאחר כדי להכריח שאני יהודי. גם בנישואי הראשונים התחתנתי עם גרושה, ואז דרשו ממני עד 'שומרי מסורת' שיעיד שאני לא כהן. לא היה לי עני, או הדין אמר לי שמבחינתי, אני יכול להתחתן בקפ"ק פריסיק". טל היה מסתפק גם בטקס נישואים אחרים, אבל נורית התעקשה על טקס בעל אופי יהודי - גם אם לא ברבנות.

בני הווג פסלו את האופציה הרפורמית. לרבני טל, "כדי לעמוד בחוקי המדינה הם מתחייבים אתך שלא תסתפק בטקס שלי, הם, אלא תיסע לקפריסין כדי להתחתן בנישואים אחרים, ולא מקובל עלי שיכפו עלינו נסיעה לחו"ל כדי להתחתן". כך הגיב על השניים למכון הטקסים. בטקס שערכו, הם חתנו את המתוכה עצמה, ובין מברכי ברכות הנישואים היתה גם בתה בת ה-10 של נורית. "רובי שלא היה עולה על הדעת בטקס אורתודוקסי."

טקסים למסורבי רבנות

הסיבה שמכל הטקסים האלטרנטיביים, דווקא הנישואים הם הפופולריים במיוחד, מוסברת בשני טעמים: האחד, כפי שמס' ביר נרד" גרין, מנהל אתר "טקסים", הוא ש"חתונה היא בכל מקרה טקס יותר מושקע מטקסי חיים אחרים. או אם כבר משקיעים כל כך הרבה, כן יותר נכונות להשקיע גם בתוכן, שגם הוא יהיה יותר מתאים לאופי של חוג". הטקס השני הוא שבני גוד לאשר הטקסים, כאן מדובר על רבים מאוד שפשוט לא יכולים, גם אם ידעו, להתחתן ברבנות. במקרים רבים, דווקא הם מעוניינים שהרבנות האלטרנטיביות יתן להם בדיוק את הטקס המסורתי שגשלו מהם ברבנות. הסיבה לכך, אומר יפתח שילוני, מנכ"ל "מכון הטקסים", פשוטה: "הם רוצים לא באו אלינו מתוך בחירה בטקס אלטרנטיבי אלא

בכך: 'מכון הטקסים החילוני' ו'טקסים' - דתארגנות של ערכי טקסים עצמאיים. בכתב, וממקרים רבים מורכב באנשים מסורתיים שמסויבות שונות - כמו שאחד מבני הווג הוא בן לאם לא יהודיה - נפסלו לנישואים על ידי הרבנות". בכל זאת, הטקסים האלטרנטיביים אינם מסתכמים רק בטקסי נישואים. גם "מכון הטקסים" וגם אתר "טקסים" מציעים בנוסף טקסי לידה (מסביב לברית המילה) לכן או עצם הלידה לבת), טקסי אבלות וטקסי בר/בת מצווה. גיא אורן, למשל, מתמחה בעריכת טקסי הגעה למצוות. העקרון שלו הוא להתמקד בדרשה ולא, במקובל, בעלייה לתורה בבית כנסת. "עלייה לתורה לילד חילוני היא הצד גה", אומר אורן, "זה לא אקום שהוא רגיל ללכת אליו והוא גם לא ימשיך לבוא אחר כך. את התפילין הוא ישאיר בארון, כמובן: אנטון קוראים את הפרשה, בר חיים מתוכה נושא שבו רוצים להתמקד, ואז מתחילים ללמוד אותו לעומק. זה לא חייב להיות באמצעות פרשנות טקסטואלית. לפעמים זה טיול באזור המוכר בפי רשה, או ביקור בתערוכה העוסקת בנושא המתקשר לפרשה. מתוך זה הנער יגיש לעצמו עמדה על הנושא, וסביבה נפתח את הדיבור שלו, ואז, בטקס עצמו קוראים את קריאת הגילה, לא בטעמים - את אותם פסוקים שנבחרו, הנער קורא את הדרשה שהכין לגביה, ואז יש ברכות של הוראים ושל בני משפחה אחרים".

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי

תוך הכרה, וממקרים רבים מורכב באנשים מסורתיים שמסויבות שונות - כמו שאחד מבני הווג הוא בן לאם לא יהודיה - נפסלו לנישואים על ידי הרבנות". בכל זאת, הטקסים האלטרנטיביים אינם מסתכמים רק בטקסי נישואים. גם "מכון הטקסים" וגם אתר "טקסים" מציעים בנוסף טקסי לידה (מסביב לברית המילה) לכן או עצם הלידה לבת), טקסי אבלות וטקסי בר/בת מצווה. גיא אורן, למשל, מתמחה בעריכת טקסי הגעה למצוות. העקרון שלו הוא להתמקד בדרשה ולא, במקובל, בעלייה לתורה בבית כנסת. "עלייה לתורה לילד חילוני היא הצד גה", אומר אורן, "זה לא אקום שהוא רגיל ללכת אליו והוא גם לא ימשיך לבוא אחר כך. את התפילין הוא ישאיר בארון, כמובן: אנטון קוראים את הפרשה, בר חיים מתוכה נושא שבו רוצים להתמקד, ואז מתחילים ללמוד אותו לעומק. זה לא חייב להיות באמצעות פרשנות טקסטואלית. לפעמים זה טיול באזור המוכר בפי רשה, או ביקור בתערוכה העוסקת בנושא המתקשר לפרשה. מתוך זה הנער יגיש לעצמו עמדה על הנושא, וסביבה נפתח את הדיבור שלו, ואז, בטקס עצמו קוראים את קריאת הגילה, לא בטעמים - את אותם פסוקים שנבחרו, הנער קורא את הדרשה שהכין לגביה, ואז יש ברכות של הוראים ושל בני משפחה אחרים".

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי

הצילום: תומר אילכאם / באנוס גרין. מורות במסגרת אלטרנטיביות

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי

רווח קינר התמחה בשנים האחרונות בעריכת טקסי אבלות, במסגרת מבין הטקסים: "מגוון הבקשות הוא רחב - החל מאנשים שרוצים את הטקס המסורתי, אבל לא על ידי אנשי החברה קדישא, ועד אנשים שלא מוכנים לתת על שום דבר מסורתי, ומבקשים שילוב של קטעי קריאה ושירה, לרוב, גם הם מבקשים שאצבע להם אות טקסים לקריאה, ויש לי כבר מבור של קטעים - כמו לכל איש יש שם של זלדה, או שיר בשם 'אנשים צנועים מאוד' של המי